

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Zlo raznarodovanje.

Nasilno raznarodovanje je zlo, ki se kaznuje samo. Narod bi ne bil naravna družina in narodnost ne naravna svojstvenost ljudstva, če bi nasilno raznarodovanje ostajalo brez zlih posledic za raznarodovance in raznarodovalce. Tako je pravilo naravnega prava. Kako veliko zlo je raznarodovanje, potrjuje zgodovina, učiteljica narodov.

Pred stoletji je živel na ozemlju sedanje Prusije slovanski narod Vendov, pomešan z drobci Poljakov. Bilo je to ljudstvo mirnega značaja in preprostega življenskega načina. Na prostoru, kjer danes bohoti mogočni Berlin, so bile nasejane skromne vendske hišice, katerih prebivalci so si služili svoj kruh s poljedelstvom in živinorejo. Prostrane „poruske“ ravnine so kmalu zamikale nemške sosedne in začeli so se jih lastiti po načinu moderne kolonizacije. Zaman so bili odpori domačega ljudstva proti nasilnikom, ki so prihajali zasedati kos za kosom vendske zemlje v imenu višje kulture in pravice močnejšega. Slabši narod se je predal močnejšemu na milost in nemilost, iz poruske zemlje je vstajala z desetletji pruska dežela.

Iz mešanice vendskega in nemškega ljudstva se je začel porajati nov rod. „Je to pridno, ukaželjno ljudstvo, ljubosumno stremeče za tem, da vse razume in spozna. A prerado gre preko vseh vrednot, ki si jih ne more ustvariti samo, polno zanimanja je za vse, toda predvsem stremi za mrtjo snovjo. Njegovo čustvovanje je suho in mrzlo, iz njega govori prekanjenost in zvižanost, rojena iz borbe za obstoj. Mnogo smisla ima ta rod za red, pleme in disciplino. Skopa narava ga je naučila vzajemnosti in ga usposobila za organizatorja in za izbornega, nedosegljivega vojaka. Njegova kulturna zgodovina nima skoro nobene sledi o verstvu in umetnosti, je zgodovina gospodarske organizacije in vojaških zasedanj.“ Tako označuje novi, pruski rod Hamburžan Scheffler v svojem delu. Tako silna je bila v novem rodu mešane krvi težnja po uveljavljanju v nemškem svetu, da se je leta 1870 povzpelo na čelo ostalih nemških plemen in proglasilo svoj Berlin za prestolico združene Nemčije. Berlin, čigar prebivalstvo je po neki statistiki še leta 1900 bilo komaj za tretino nemškega pokolenja! Po Nemcih kolonizirano Porusje je kot nemška Prusija zavzelo vodilno vlogo v nemštvu.

Komaj dve zavedni nemški generaciji sta vstali v Prusiji in že se je pruska miselnost uveljavila v vsem nemškem svetu v Nemčiji. Prva je postala Prusija plen protestantizma in je danes njegova hitlerjanske evangelija in hoče po njem utisniti svoj mrzli, nemški kulturnosti nasprotni pečat vsemu nemštvu. Prokletstvo raznarodovanja postaja očitno.

Sličen proces, le v bistveno manjšem obsegu, se vrši pri nas na Koroškem. Ni in ne more biti slučaj, da je naša dežela trdnjava mrzkega liberalizma in je kot taka otok alpskega okoliša. Pred desetletji za Dunajem najsilnejši branik rdečega socializma, jo narodno-socialistični listi danes hvalisajo kot napredno-nacionalno trdnjavo. Nedvomno gredo mnoge trdote nemškega-koroškega značaja na račun skope, negostoljubne zemlje, a vse več bistvenjših izvira kot posledica iz dolgoletnega raznarodovanja. V malem se da ugotoviti čudovita vzporednost med raznarodovalnimi posledicami v nemški Prusiji in naši Koroški. Manj iz trenutnega sožitja koroških Nemcev s Slovenci kot pa iz ustroja nemške koroške duše je razume-

ti opetovano naglašeni nacionalni nemški povdarek, ki je nedvomno najvidnejša in tudi najslučnejša „dika“ nacionalnega koroškega tabora.

In če se pri nemškem koroškem ljudstvu ne da nikakor utajiti tudi dobršen del dobrohotnosti in dokaj smisla za umetnost, je rod, ki posledic raznarodovanja ni prebolel in so na njem vidne še mnoge lupine zavržene narodnosti, tem večjega pomilovanja vreden. Vse na njem in okoli njega kriči o tem, kolika npravna sila tiči v narodnosti in narodni zavesti. Z narodnostjo ni zavrgel samo svoje matere besede, marveč tudi svojo srčno vedrino, zaigrava svoje naravne sposobnosti in duševne vrline, spravlja v nevarnost celo svoje poštenje in svojo značajnost. Dočim zamore ljudstvo ob naravni asimilaciji vsaj v drugem ali tretjem rodu svoje naravne zmožnosti spet uveljaviti, ga nasilno raznarodovanje po svoji kričeči protinaravnosti poniža v duševnega revčka ali ustvarja iz njega propadle, kriminalne tipe. Povsem upravičeno razlaga nek odličen duhovnik

naše škofije porast kriminalnih dejanj, konzuma žganja, množičnih se protidržavnih slučajev in kar že znači propast kakega naroda, iz nasilnega raznarodovanja. Ob nadaljevanju takega dela se zna v desetletjih za Nemce v deželi pojaviti moralno in kulturno breme, ki bo po svoji teži odtehtalo zadnje dobrine koroškega ljudstva.

Ob teh mislih se nam ne zdi baš duhovito, če se nemško-nacionalni krogi hudujejo nad našo zahtevo, naj se ukine vse raznarodovalno delo med koroškimi Slovenci, češ da si bodo vendar smeli prisvajati isto pravico delovanja in udeleževanja med nami, kot mi sami. Nam se ljudstvo, ki že nosi in bo še moralo nositi težo posledic raznarodovanja, smili iz srca, še posebno, ker je del našega narodnega telesa. Ob vsem krikom na nacionalni nemški strani bomo to svoje zgodovinsko poslanstvo vršili do skrajnih meja naših možnosti in zmožnosti, vedoč, da s tem ne služimo samo domovini in državi, marveč pravičnim človečanskim interesom.

Izjava.

Slovenska prosvetna zveza, osrednja manjšinska organizacija koroških Slovencev, ugotavlja žalostno dejstvo, da ji hoče nek v Ljubljani izhajajoči tednik na podlagi docela nestvarnih, izmišljenih denuncijacij gotovih krogov Koroške podtikavati monarhistična stremjenja s prozornim namenom, da izpodkoplje njen ugled in njeno ime med rojaki materinskega naroda. Tako, Slovencev docela nevredno počenjanje mora Slovenska prosvetna zveza odločno odklanjati. Kdor imenuje katoliške Slovence „internacionalce, katerim je merodajno le tisto, kar bo blagoslovljeno v Rimu“, je v svojem strupenem sovraštvu do katoličanstva slep za največkratnejše dele naše slovenske zgodovine. Kdor pa očita katoliškim Slovincem na Koroškem, da „pod krinko Cerkve in prosvetnega dela utirajo pot restavraciji Habsburžanov“, vrši posel, ki je zlobnejši od posla naših nacionalnih nasprotnikov. Slovenska prosvetna zveza ni za reševanja državno-političnih vprašanj ne poklicana in ne pristojna.

Dr. Joško Tischler, predsednik l. r.

Vinko Poljanec, podpredsednik l. r.

Starc Ivan, Ogris Janko, Zwitter Vinko, odborniki.

Po londonskih svečanostih.

Angleški državniki so se dobro potrudili, da so dnevi kronanja kralja Jurija VI. postali velik notranje- in tudi zunanje-političen dogodek. Potek slavnosti je dal močan povdarek vezem med Anglijo in njenimi, po vsem svetu raztrešenimi deželami, ki skupno z maternim otokom tvorijo svetovno britansko cesarstvo. Tega povdarka skupnih vezi je bila potrebna država, ki stoji tik pred otvoritvijo konference zastopnikov vseh britanskih dežela in s tem pred kopico težkih vprašanj nove ureditve medsebojnih odnošajev. Ta trud londonskih diplomatov očitno ni ostal brez uspeha. Ves svet je bil priča, kako živa vez je kronani kralj med deli svetovnega imperija.

Isto, če ne večjo, pozornost so angleški politiki posvetili v teh dneh, ko so bili v Londonu zbrani državniki vsega sveta, vprašanjem evropske politike. Vršile so se številne male in večje konference vodilnih evropskih mož, tikajoče ureditev Evrope. Uspehi in neuspehi postanejo slejkoprej vidni. Nakazuje jih že dejstvo, da se je

izmed evropskih držav edina Italija izmaknila svečanostim in rajši praznovala obletnico ustanovitve svojega imperija. S tem se je med obema državama začela odkrita tekma za svetovni ugled. Kateri imperijev bo zmagal? To bo odslej bržkone osnovno evropsko vprašanje. Že danes visijo v zraku mnoga mogoča presenečenja. Mussolini in Hitler hočeta manifestirati skupno svojo voljo, pri tem namigujejo mnogi na sovjetsko Rusijo, katere simpatij bi se ne branila ne več Italija in tudi ne Nemčija. Vsekakor je Anglija storila dobro, da se je potrudila za utrditev svojega svetovnega ugleda in vodstva.

Mussolini je nedavno sprejel v Italiji se nahajajoče jugoslovanske novinarje. Njihov vodja ga je nagovoril, da so zastopniki jugoslovanskega časopisja prepričani o velikem pomenu pogodbe, sklenjene med Italijo in Jugoslavijo, in da jo bodo vsikdar podpirali v interesu miru med državama. Mussolini je v odgovoru omenil velike naloge, ki čakajo časopisje obeh držav, če naj je beograjski dogovor čim boljši in čim koristnejši.

Nemčija. Izšla je odredba, ki stavlja „vero“, ki ji je ustanoviteljica žena maršala Ludendorffa Matilda, na isto mesto, ko ostale veroizpovedi. Ludendorff trdi, da je njegova žena poslanka božja, poklicana na svet, da uniči „jezuitsko“ vero. Matilda sama se pusti častiti, kot bi bila nemška boginja. — Uradno je ustavljen ugledni nemški katoliški mesečnik „Der Gral“. — Vse mladinske zveze so razpuščene, edina mladinska organizacija je Hitlerjugend. — Listi poročajo obširno o procesih proti duhovnikom. — Ob vsem tem žalostnem pa se ljudstvo bolj od kedaj zateka v cerkve in zbira okoli svojih duhovnikov.

Nemci v Čehoslovaški prehajajo v aktivistični tabor. To je dokazal nedavni letni zbor nemške krščansko-socialne stranke v Pragi, ki je potegnil jasno črto med radikalno Henleinovo strujo in krščanskimi Nemci. Hkrati so zborovalci pozvali praško vlado, naj podpre izvedbo svojih obljub napram narodnim manjšinam z vso svojo avtoriteto in naj hkrati onemogoči vsako prevratno, boljševiško propagando. Višek zborovanje pomeni ugotovitev nemškega ministra Zajiček-a, da narodno delo nemških aktivistov v Čehoslovaški ni bilo brezuspešno. — Pričakuje se, da bo pri jesenskih občinskih volitvah Henleinova radikalna skupina izgubila mnogo na privlačnosti.

Stalin čisti naprej. Izredno pozornost je vzbudila vest, da se sovjetska vojska reorganizira na povsem nov način. Vse vojaške ustanove in poveljstva dobijo posebne svete, ki bodo po vzorcu sovjetrov neke vrste posvetovalni organi. Nadalje je bil premeščen dosednji pomočnik vojne komisarja maršala Vorošilova maršal Tuhačevski, ki je bil imenovan za poveljnika vojnih sil ob Volgi. Istotako je bil odstavljen dosednji načelnik generalnega štaba Jegorov in na njegovo mesto imenovan general Zapožnikov. Jegorov je stopil na mesto Tuhačevskega. Proces proti Jagodi so preložili na poznejši čas, ker je Jagoda baje obdolžil v ječi razne visoke zastopnike sovjetske države sodelovanja pri prevratnih poizkusih. Ozadje vseh teh ukrepov je še nejasno in ga listi različno razlagajo.

Republika Irska je dobila z majem novo ustavo. Z njo postane Irska suverena, neodvisna, demokratska država Eire. Narodne barve so zeleno-belo-rumeno. Irski jezik je prvi, angleški drugi uradni jezik. V ustavi si ljudstvo pridržuje neomejeno, neokrnjeno pravico določitve državne oblike, določevanja odnosov z drugimi državami ter oblikovanja kulturnega, političnega in gospodarskega življenja. Katoliška Cerkev je proglašena za državno Cerkev. Angleški kralj je v ustavi priznan kot zunanje-politični zastopnik britanskega imperija. Angleški vojski stavijo Irci na razpolago svoja pristanišča in letališča. Ustava izrecno pravi, da spada k irski državi tudi severni del, katerega prebivalstvo se pod angleškim vplivom brani združitve z Irci. Na čelu države stoji prezident, ki ima dalekosežne pravice.

Japonska in Rusija. Odnosaji med Japonsko in Rusijo se dajo do gotove meje primerjati onim med Francijo in Nemčijo. Kljub docela novim notranje-političnim oblikam v Rusiji do danes Rusi niso pozabili izgube Port Arthurja. Tekom desetletij so si izgradili na vzhodu močno vojno mornarico, ki obsega 60 podmornic in 100 torpedovk. Tudi imajo veliko število ledolomcev, s pomočjo katerih lahko ruske ladje vsak čas pridejo iz Evrope preko severnega morja v Tihi ocean. Japonce rusko ojačevanje na morju vznemirja in listi vedno bolj opozarjajo na rastočo nevarnost.

Pogled po državah. Kancler je o priliki proslave obletnice vodstva dom. fronte imel na Dunaju večji govor, v katerem je med drugim povdaril, da ostane avstrijska zunanja politika tudi v bodoče nespremenjena. — Jugoslovanska vlada je odredila sanacijo rudarskih bratovskih skladnic iz prispevkov rudarskih podjetij. Za železnice v Sloveniji je dovolila kredit 1 milijona din. Knez namestnik Pavel je bil na oksfordskem vseučilišču promoviran za častnega doktorja. — Povodom kronanja v Londonu so v irskem glavnem mestu Dublinu republikanci razstrelili spomenik kralja Jurija II. — Za jugoslovanskega poslanika na Dunaju je imenovan dosednji poslanik v Ankari Branko Lazarevič. — V praškem parlamentu je streljal v zrak nek brezposelnik, da opozori poslance na svojo bedo. — Italijanska kraljevska dvojica obiše ta teden Budimpešto, kjer ji pripravljajo veličasten sprejem. — Praznik device Orleanske v Franciji je Blumova vlada v strahu pred demonstracijami okrnila. — Angleška ladja „Hunter“, ki je nadzirala morje ob španski obali, je zadela ob mino in se potopila. — Položaj na španskih frontah je ostal nerazčiščen. Pač pa pričakujejo v teh dneh padec mesta Bilbao.

Položaj koroških kmetov.

(Iz govora mil. kanonika msgr. Val. Podgorca v Šmihelu.)

Vprašajmo se sedaj: zakaj propada kmečko ljudstvo? Kdor odgovor na to vprašanje dobro študira, bo dognal, da nosi bivša avstrijska socialdemokracija velik del krivde na neznanosti gospodarskega položaja. Njeni cilji so bili razlastitev premoženja. Tako si je dejala: Mestne hiše razlastimo s stanovanjsko zaščito. Ko hiše ne bodo več imele nobene vrednosti, jih pokupijo država in mesta za malenkosten denar. Zemljišča pa razlastimo s tem, da jih preobremenimo z davki tako, da bo kmet začel puščati polja in bo zahteval od države, naj ga nastavi in zavaruje kakor delavca. Izvedbo socialističnega načrta je preprečil Dollfuss. Njegova velika zasluga je, da

pri nas niso nastopile razmere, kakoršne vladajo še danes v Rusiji. Težko verjetno, da bi se pri nas našli odločni možje, ki bi se kakor Španci zoperstavili rdečemu zmaju.

A krščanska država stanovanjske zaščite še ni odpravila. Tudi še ni spremenila nereda, po katerem se potrebe dežele in občin krijejo iz zemljiškega davka. Stanovanjska najemnina je pomenila v mirni dobi velikanski dohodek države. V Avstriji je okroglo 40.000 hiš in te so dajale 433 milijonov S (sedanje vrednosti). Zdaj plačujejo hišni lastniki samo še 73 in pol milijona S, ker zahtevajo letne poprave na hišah 58 milijonov S. Hišni lastniki dobijo od hiš skupno komaj še 13 in pol milijona S, to je povprečno 28 S od mestne hiše na mesec. Bržkone bi pri beračenju nabrali več.

S stanovanjsko zaščito je izgubila država okroglo 200 milijonov S letnega davka. Izpad so morali kriti drugi, deloma kmetje v obliki davka na blagovni promet (Warenumsatzsteuer). Druga krivica je bila storjena s tem, da so se morala vsa bremena dežel in občin kriti iz zemljiškega davka. Pravično je, da prispeva za javne potrebe vsak stan po svojih močeh. Drugi plačujejo od dohodkov, kmet pa je odvisen od vremenskih in drugih neprilic in je njegov dohodek vedno dvomljiv. Deželne in občinske potrebe so v zadnji dobi sila narastle. Zahtevati moramo, da se te potrebe razdelijo pravično na vse stanovve po tem, kar zaslužijo. Šolstvo n. pr. potrebujejo drugi ljudje bolj od kmeta. Kdor pošilja otroke v šolo, naj doplačuje k stroškom. V dež. izdatkih je šolstvo najvišja postavka. Vrhutega ima kmet še neznan beraški davek, ko mora skrbeti za trume ljudi, ki prihajajo prosit kruha in so često celo nasilni. Ti nedostatki se morajo odpraviti!

Vendar bi bilo napačno, če bi rešitev pričakovali izključno samo od države in vlade. Pomagati si moramo tudi sami. Biti moramo varčni. Brez nujne potrebe ne smemo nositi denarja v trgovine. Če pridemo danes v kmečko vas, vidimo, da je vse na kolesu, fantje in dekleta, otroci in posli. Ali ni škoda denarja? Ne kupujte koles, rajši vlagajmo denar v posojilnice. Ne delajmo brez potrebe dolgovi! Le če imaš denar, upelji elektriko v hišo, najet denar te lahko spravi ob dom. Vsako odvišno gotovino vlagajmo v posojilnice. Posojilnice pa naj skušajo dobiti posojeni denar ob času nazaj, da lahko odplačujejo vloge.

Treba nam je več napredka v gospodarski tehniki. Večji posestniki naj bi se seznanili s silonapravami za zeleno krmo. Ne bodo potem več prihajali v zadrege zaradi pomanjkanja krme in bodo lahko redili par goved več. Zboljšajmo živinsko pleme. Najboljše krave v deželi dajo nad 5000 litrov mleka na leto. Kakšna je počez naša živina? Mleka ni nikdar preveč in četudi bi ga mlekarne ne mogle jemati. Ljudi je treba vzgajati za domače delo. Naš kruh ni v mestu, marveč na domači zemlji. Treba je gospodarskega pouka, zato berimo strokovne liste, da dobimo veselje doberila.

Varujmo pravno in poštenje. Žalostno je, če mora hčerka rediti nezakonskega otroka, in poguba, če mora sin plačevati alimente. Podvojimo naše delo za izboljšanje položaja! Pri tem pa se zavedajmo, da brez molitve nihče ne more uspešno gospodariti. V delu in molitvi je edina prava rešitev!

DOMAČE NOVICE

Na naslov „Freie Stimmen“.

V številki od srede minulega tedna prinaša celovški nacionalni list članek z naslovom „Zasluzena zavrnitev“, ki se nanaša na svoječasni naš uvodnik „Odgovor kočevskim Nemcem“ in uvodniku sledeči članek v glasilu kočevskih Nemcev. V omenjenem članku celovškega lista beremo med drugim tudi to-le:

„Koroški Slovenec“ v odgovoru kočevskim Nemcem obtožuje vlado, da nima razumevanja za slovenske zahteve, ne drži danih obljub itd. Heimatbundu in Südmarki z največjo drznostjo očita, da motita in otežkočujeta narodno in kulturno delo slovenskih organizacij, kot da bi bila posebna predpravica Slovencev, da se narodno udeležujejo... (V drugem odstavku se med drugim glasi): Kočevskim Nemcem bi cenzura ne dovolila, da

bi prikazali svoj resnični položaj. „Koroški Slovenec“ pa sme vlado in večinski narod neovirano blatiti...

Naj pripomnimo: Uradna cenzura omenjenega našega članka, ki ga napada celovški list, ni ugotovila nikakih obtožb in blatenja vlade. To je ostalo pridržano celovškemu nacionalnemu glasilu, ki se nahaja v predcenzuri najbrže zaradi svoje pretankovestne avstrijske smeri. Ob taki „stvarnosti“ je težko najti oceno, ki ne bi celovških priložnostnih dopisnikov spet spravila iz ravnotežja.

30letnica kronanja Marije na Brezjah. V letošnjem septembru nime 30 let, odkar je bilo na Brezjah, največji slovenska božji poti, kronanje čudodelne podobe Marije Pomočnice. Tridesetletnico bo Slovenija praznovala z blagoslovitvijo in otvoritvijo velikega parka pred cerkvijo, v katerem bodo spomeniki slovenskih zaslužnih mož in Marijinih častilcev. V parku bo stal tudi grob neznanega slovenskega vojaka, spomin vseh slovenskih vojakov, katerih trupla leže križem sveta po vseh deželah, kjer je vihrala vojna morija. Načrt bo izvedla zveza bojevnikov, da se tako oddolži umrlim vojakom iz svetovne vojne. V posebnem pozivu se obrača pripravljalni odbor na vse Slovence, naj prispevajo k uresničitvi lepe zamisli.

Besede, ki si naj jih zapomnimo tudi mi. Povodom mladinske prireditve na državni praznik 1. maja sta v Celovcu govorila dež. glavar dr. Sucher in dež. svetnik dr. Hurdes. Dež. glavar je nagovoril mladino med drugim z besedami: „Ne pozabite, da ste sinovi in hčerke ene in iste domovine in iste države. Bodite edini, če hočete graditi, kajti nikomurne more biti trajno dobro, če gre drugemu slabo.“ — Dež. svetnik dr. Hurdes pa je izgovoril tudi sledeči lepi opomin: „Nikdar ne smemo pozabiti, da je delo nove ustave nerazdružljivo združeno z Dollfusovim imenom. Veličina Dollfussova ni samo v tem, da je imel korajžo in prevzel odgovornost v državi v času, ko je bil položaj brezupen, marveč da je državo postavil na čisto novo podlago. Dollfuss je vzbudil občestvenega duha za skupno življenje v državi. Dollfuss pa je tudi obnovitelj naše domače, resnične narodnosti. Baš pri nas je bilo često tako, da smo se sramovali svoje narodnosti in da so mnogi mislili, da so ob zasramovanju lastne narodnosti nacionalni in narodni...“

Mala zanimivost. Nedavno sem bil priča sledečega prizora: v nek urad pride zastopnik tvrdeke za pisalne stroje in ponuja svoje blago. Oglasi se eden uradnikov, da bi stroj že rabili, a samo tak z nemškimi črkami. Začuden se obrne agent nanj in pravi, da se v običajnem prometu rabijo v vseh kulturnih državah le stroji z latinskimi črkami. Uradnik je umolknil. — Kaj bi trgovski mož rekel, če bi vedel, da se morajo ponekod pri nas celo slovenski šolski otroci učiti izključno samo nemško kurent-pisavo? Da so Nemci zase zavzeti za svojo pisavo, je razumljivo, četudi morda ne baš pametno. Usiljevati izključno svojo pisavo drugorodnim ljudem, pa je drzno in nekulturno.

Od Zile. (Passriach am Pressegger See—Pazrije ob Prešekem jezeru.) Od leta 1907 smo se Pazrijani trudili, da pridemo k melviški fari. A vedno spet so se našle ovire. Sedaj pa je kn. šk. ordinarij z odlokom od 1. marca t. l. načelno naši prošnji ugodil in privolil, da se nam naša 30letna želja izpolni. V svoji prošnji smo se opirali predvsem na dejstvo, da hodi vsled bližine večina Pazrijanov v Melviče v cerkev in da poseča naša mladina melviško šolo, škofijstvo pa želi, da so stariši in otroci skupaj v cerkvi. Poleg teh so bili še drugi razlogi za našo prošnjo. Brjanom priklopitev Pazrij k melviški fari ni čisto povseči in se bojijo, da bodo morali odslej plačevati višje cerkvene doklade. Zato so napravili priziv na škofijstvo, naj ostane pri starem. Iz gotovega vira pa vemo, da bo obveljalo naše stališče; meje bodo morale biti določene sporazumno z brško občino. Z nami Pazrijani pridobi melviška fara kakih 100 faranov in bo odslej štela okroglo 500 duš ter imela 4 podružnice (Dule, Loče, Napole, Pazrije). Brškemu kakor tudi domačemu g. župniku se Pazrijani za njun trud iskreno zahvaljujemo. Pazrijani.

Bilo srečno! (Ludmannsdorf—Bilčovs.) Ker so časi trdi in se moramo hudo boriti za svoj obstoj, je nekaj lepega, da posije v to zagrenjenost včasih svetel sončni žarek. Veselje je zavladalo zadnje tedne po vaseh naše župnije. Obhajali smo kar tri poroke naših vrlih društvnikov in pevcev. Prvi ji stopil pred oltar Tomaž Mikl, pd. Adamič v Branči vesi, ob njegovi strani mu je mlada Baštijeva Nanej iz Branče vesi obljubila zvestobo. Nevesta je iz vrst tečajnic našega gospodinj-skega tečaja lanskega leta, ženin pa je bil več let čvrst basist naše pevske družine. — Teden navrh so odmevali veseli vriski po Veljni vesi. Dolgoletni pevec in član našega društva je poiskal za družino skozi življenje nevesto s Trebinje v šentiljski fari. S svojo pridnostjo si je ženin kupil svet, na katerem bo s svojo pridno, mlado ženko zgradil svoj dom. Pa jo je mahnil še Miha Kulnik, pd. Rakovnik s Pograda k pd. Pipanu v Želuče ter tam zaprosil za roko edinke Urške. In kdo bi poštemu fantu odrekel, saj stal je vztrajno v naših vrstah in je še danes odbornik „Bilke“. V pondeljek 10. t. m. smo obhajali pri Pomoču v Bilčovsu njuno svatbo. Pipanova domačija je dobila s tem nove, mlade gospodarje. Vsem novoporočencem želimo obilo božjega blagoslova in sreče! Prenašajo naj vse veselje in žalosti v dobri volji in iskreni ljubezni, pa bo življenje pravi blagoslov. Bog jih živi!

Izpod Kočne. (Suetschach—Sveče.) Pred kratkim smo pri nas dobili „Heimatkreis“, da imamo sedaj v župniji kar dva: na Bistrici in v Svečah. Pa si mislimo: Srečna domovina, ki te rešujejo s tujimi plesi, zabavljanjem nad slovenskim kulturnim delom in še z več ali manj prikrito mržnjo do vere in Cerkve! — V nedeljo 9. majnika smo imeli že kar dve materinski proslavi. Farna družina je priredila običajni materinski dan pod vodstvom domačega g. župnika. Po svojem pestrem sporedu je izpadel v veliko zadovoljnost naših mamic. Istočasno je priredil bistriški Heimatkreis svojo materinsko proslavo. Sveški nadučitelj je odredil, da se morajo te seve izključno nemške materinske proslave udeležiti vsi šolarji, izvzemši onih, ki sodelujejo pri farni proslavi. Tako se je zgodilo, da so morali naši otroci na materinski dan proč od svojih starišev in duhovnika poslušati slavje nemških mater in čuti besede nemškega govornika, ki jim je naročal, naj ne prodajajo svoje domovine. (!) Ob tem se je marsikdo s skrbjo vprašal, kam naj vodi tovrstna mladinska vzgoja.

It. Kanzian—Škocijan. Nemški gospodinj-ski tečaj smo imeli in ga je posečalo deset deklet. Zaključek so imeli pri Pukartu 1. in 2. majnika. Prvega majnika je bila vabljen gospoda, ki se je odzvala z avtomobilom in motornimi kolesi. Na sporedu je bilo nekaj prizorov in petje vovbrske „Domača zemlja“ (Heimatscholle). Po gramofonu so vmes prenašali žaljivke proti gosp. župniku Poljancu in se norčevali radi neke častitljive vrbe, ki je bila okrask naše vasi, a je morala tedne prej pasti na željo nekaterih trgovskih značajev. Po prireditvi je bil v rano nedeljsko jutro ples, vmes so še razbili okna v župnišču. Drugi dan je bilo na zaključek vabljen kmečko ljudstvo, za katero so ponavljali sobotni spored. Sobotni dogodki okoli zaključka niso pustili baš najboljšega spomina in je bilo čuti trde opazke tudi iz ust pristnih Nemcev.

Večni ji pokoj! (Petschnitzen—Pečnica.) V soboto 24. aprila smo ob obilni udeležbi pokopali mater Marijo Gabruč, pd. Vaznico z Zgornjih Borovlj. Po kratki bolezni v beljaški bolnici so jo tik pred smrtjo pripeljali domov, da je umrla v domači hiši. Bila je vzorna, narodno-zavedna gospodinja.

Drobiž. Brška občina je imenovala za regulacijo Zile zaslužnega min. svet. inž. Rüdigerja za častnega občana. — Vojvoda Windsorski je za cesto Čajna—Vrata poklonil 20.000 šil. — Kamenski most je do 29. majnika za promet zaprt. — Dež. vodstvo odseka „Neues Leben“ od dom. fronte je prevzel prof. Dkim. Mostecky. — Trafike obmejnih občin imajo nalog, da smejo odslej oddajati takozvani obmejni ogrski cigaretni tobak samo domačinom za njihovo lastno uporabo. Nedmačini ga dobijo kvečjemu 1 zavojček. — Na Korici se je zgodil zločin. Delavec Jožef Nest je ubil hlapca Rudolfa Knapitscha, s katerim je skupno hodil črez planino na Štajersko. — Morilca Ingrida Wiengreen sta bila obsojena na smrt in u-

smrčena. Njun 16letni pajdaš je dobil 15 let težkega zapora. — V Vogrčah je pogorelo pri posestniku Avgustu Čebular. Družina utrpel veliko škodo. — Pred celovškimi sodiščem je bilo obsojenih 10 hitlerjancev iz šmohorske okolice na 3 do 6 mesecev zapora. — V Zilico je skočila in utonila 19letna Amalija Eder iz Rut pri Podkloštru. — Iz trgovine Waschnig v Kamnu so neznanci odnesli vso slanino od 200 kg težke svinje.

NAŠA PROSVETA

Narodna vzgoja.

V „Času“ je priobčil prof. dr. Stanko Gogala več tehtnih misli o slovenski narodni vzgoji. Vsled njihove važnosti priobčujemo nekatere teh v prosti obliki.

Med nami Slovenci je še dovolj narodnostnega malodušja in majhnosti. Zato je treba ustvarjati in oblikovati slovensko zavest, ponos in čast. Moramo se začititi in doživeti kot narod.

Našemu človeku narodnost ne sme biti prazna fraza, marveč notranja, srčna in osebna zadeva. S svojim osebnim duhom moramo pronikniti v narodno pesem in s srcem občutiti njeno posebnost, ki odjekne v srcu kot naša. Narodne šege in narave niso muzejski spomeniki, marveč jih moramo spoznati v njihovem jedru. V narodnih pregovorih moramo iskati duhovitost in izkušnjo našega človeka, njegovo miselnost in njegov pogled na svet. Jezik nam mora pomeniti neposredni izraz naše duše. Ob velikih njegovih tvorcih in oblikovalcih moramo spoznavati njegovo lepoto, mnogoličnost, izrazljivost, notranje blagostanje in harmonijo slovenske besede.

Treba nam je zavesti, da je to naša narodnost. Če bi imele druge narodnosti večje vrednote, jih vendar ne moremo tako iskreno ljubiti iz enostavnega razloga, ker niso naše. Nikakor ne smemo pozreti neposredne ljubezni do naroda, ki jo najdemo največkrat v otroških dušah in kakošno doživlja naš preprosti človek. On ljubi svoj narod, ker živi med njim, ker se čuti njegov del. Ta ljubezen je naravnejša in zato trdnejša in jo moramo zato še tembolj gojiti in vzgajati.

Narodno vzgojen je, kdor sam čuti potrebo, da goji, bogati in plemeniti svojega osebnega narodnostnega duha. Kakor pri veri ni zadosti, da samo poznaš njene resnice, marveč moraš v sebi gojiti verskega duha z življenjem iz vere, tako moraš gojiti v sebi narodnostnega duha in rasti iz narodne zavesti. Prebirati slovenske knjige, je nekaj. Še več pa je, če postajaš ob njih vedno globlji in bogatejši in če h takemu branju navajaš tudi druge.

Narodna vzgoja je torej povsem stvarna. Ob njej zadobi slovenski človek svoj osebni odnos do slovenskega naroda in slovenske kulture. Tako občuti stvariteljsko moč slovenskega naroda in raste v samozavestnega in ponosnega Slovenca.

St. Kanzian—Škocijan. Našim društvnicam in še požrtvovalnemu vodji slovenskega tečaja se imamo zahvaliti za letošnjo materinsko proslavo, ki se je vršila na praznik Vnebohoda. Ruševa dvorana je bila nabito polna. Uvodno so otroci prav posrečeno podali lepi prizor „K mamic“, ubrani pesmi moškega zbora je siledil drugi prizor, ki ga je posrečeno sestavil sam društvo. tajnik in ki kaže mater, obdano od kopice otroških skrbi. Otroci so nato nastopili v zboru in sveže odpeli več svojih pesmic, gčna Anica Kačnikova pa je dovršeno odpela solospjev o materinski boli. Tako je materinska proslava zadovoljila gledalce in prireditelje, najbolj pa seve naše dobre mamic.

Fürnitz—Brnca. Tudi naši malčki so po prizadevanju voditeljice dekliskega krožka gčne Hance Prangarjeve proslavili svoje mamic. Najprej v deklamacijah, ki so jih kot izbrane šopke polagali materam v naročje, potem v pristrčnem prizorčku „Snidenje“ kot palčki, vile in siroti in še v drugem prizoru z imenom „Dar luči“. Ostali del sporeda so izpolnila naša vrla dekleta s petjem in igro „Sirotina“. Natrpano polna dvorana se je oddolžila za lepe urice z navdušenim ploskanjem. Proslavo je zaključila koroška himna „Njav čriez jizaro“, ki jo je odpela vsa dvorana.

St. Peter am Wallersberg—Št. Peter na Vašinjah. Nedelja pred Binkošti je bila posvečena materam. Naši fantje in dečle, pa tudi najmlajši so se potrudili, da se oddolžijo svojim mamkam za njihovo ljubezen in skrb. Z lepo pesmijo, s kratkim prizorom in z iskreno občutenimi deklamacijami so pokazali, da se zavedajo, koliko hvaležnost dolgujejo svojim mamicam. Govornik je v toplem nagovoru razložil pomen dneva in poudaril, naj nas ta skromna slavnost opozarja na to, da smo dolžni to, kar smo sprejeli od svojih mater, kot nekaj svetega izročiti tudi naprej svojim potomcem. Od njih smo sprejeli slovensko govornico in če svojo mater spoštujemo in ljubimo, bomo znali ceniti tudi njen dar. Pa počastitev naj bo v vsakdanji težki borbi za kruh majhen oddih, ki naj nudi tudi duši hrane in jo s tem oplemeniti. — Shromni prostorček je bil do zadnjega kotička napolnjen in počutili smo se kot velika družina na velik praznik.

Suetschach—Sveče. S posebnim veseljem smo se letos pripravljali na materinski dan. Že tedne prej smo zbirali gradivo, urili naše malčke v petju, igri in raznih nastvopih. Smo pa bili tudi zares presenečeni, ko smo se ob proslavi zbrali v Adamovi dvorani. Kljub temu, da so naši neprijatelji priredili isti dan in ob istem času svoj materinski dan in je nadučitelj ukazal vsem otrokom, da se morajo udeležiti te nemške prireditve, je bila udeležba pri nas izredno povoljna. Zjutraj ob 6. uri je bila slovesna sv. maša, kjer so imeli g. župnik lep nagovor na matere. Popoldansko prireditve pa so otvorili pevci, katerim so sledili mali deklamaciji, otroški zbor, katere pesmice sta spremljala mal fantiček na goslih in dekletce na citrah. Dekliška zveza je podala lepo igrico „Od trnja do cvetja“. Dobre tri ure je trajal spored, ki je nudil prisotnim pravo doživetje. Zanj smo prirediteljem in sodelavcem z našimi materami vred prav hvaležni.

Globasnitz—Globasnica. V nedeljo 23. majnika ima naše društvo ob 3. uri pop. pri Šoštarju svoj letošnji občni zbor s petjem, govorom zvezinega tajnika in običajnimi točkami. Vabljeni!

GOSPODARSKI VESTNIK

Rumena detelja ali nokota.

Navadna nokota, katero ponekod poznajo pod imenom „rumena detelja“, se prideva travnim mešanice in iz teh se je pri nas razširila. Običajno kosimo prepozno in navadno samo dvakrat namesto trikrat, zato je ob košnji otave nokota že v semenu. Popolnoma zrele strok navadne nokote se ob sončnem vremenu razpoči, seme pade na zemljo in vzkali. Če sušimo otavo na tleh, pride nokotino seme redno na zemljo in za silo vzkali. Tako se krmski pridelek dvigne, ker nokota globlje korenini ko trave in dobro uspeva, dokler niso nižje plasti izčrpane. Na podoben način smo nokoto že od leta 1920. Ogrci so požrli plitvo ukoreninjene trave, ostala je edino nokota. Košnja se ni izplačala. Prihodnje leto pa smo imeli namesto travne mešanice gosto, rumeno, cvetočo nokoto, ki je dala dobro košnjo. Žal smo kosili prepozno, ko je že olesenela.

Navadna nokota semenske košnje razmeroma malo cvete, bujno pa drugi pridelek. Če hočemo torej semensko blago pridelati, pustimo drugo košnjo. Nokota, prepozno pokosena, rada poleže, zato izbiramo za pridelovanje semena mesta, kjer ni pregosta in ne previsoka.

Navadna nokota je dobra paša za čebele. Najbrže ne bi zaostajala za pašo na ajdi, če je ne bi pravočasno pokosili. Na slabih zemljinah da krmskega pridelka, ko nobena druga rastlina. Ob jezenski paši jo živina dobro žre in mlečnost krav se dvigne. Predpogoj suhe krme pa je, da nokoto pravočasno pokosimo. Kot zelena krma ne napenja živine kakor lucerna ali rdeča detelja. Zanimivo je, da dobivamo pri krmljenju krav molznice z nokoto tudi v zimi rumeno-barvno surovo maslo.

Kar se tiče setve, sejemo nokoto v jara žita, lahko tudi v ozimine, seve šele spomladi. Mlada rastlina je občutljiva pred pozebo, zato je majnik pravi čas za setve. Sejemo jo ali takoj, ko smo setev žita zabranili, ali pa na žito. Zelo priporočljivo je valjanje.

Poleg navadne nokote obstoja še močvirnata nokota. O uspehih te vrste je manj znano, ker je pri nas neobičajna. Bržkone pa bi se na močvir-

natih travnikov ali oranica dobro obnesla. Saj vidimo na naših močvirjih povsod dovolj nekultivirane močvirnate nokote, kot je na suhih travnikih dovolj nekultivirane navadne nokote. Najbrže bi dala močvirnata dobro in obilno krmo. Semensko blago slednje je drago in stane kg do 13 šil. Torej je treba v malem začeti in si za nadaljno potrebo pridelati seme doma. Naj bi morda gospodarji poizkusili s to krmsko rastlino. Marko.

Ko je sadje odcvetelo, vsaj tri tedne po cvetju, je sadnemu pridelku sila koristno, če drevje škropimo z dvaodstotno žvepleno-apneno brozgo, kateri dodamo 300 gramov aresina. Namen tega škropljenja je, da zatremo škodljivce, ki uničijo najboljše sadeže. Med nje spada jabolčni zavijač, škrlup, molji in še drugi. Nahajajo se v tem času na drevju, a jih še lahko dosežemo.

Cepilna smola. Kako pripravimo cepilno smolo? Za 1 kg smole je potrebno 375 g cerasina ali voska, 200 g gostega terpentina, 375 g kolofonije, 50 g repičnega olja. Smola se da pripraviti tudi iz drugih snovi. Za pripravo je treba izvežbanega človeka in je zato splošno svetovati, naj bi jo sami izdelovali samo izkušeni sadjarji. Cepilno smolo shranjujemo vedno dobro zaprto.

Pletev je zamudno, a koristno delo. Proti plevelu se mora boriti vsak priden gospodar z vsemi sredstvi, da mu ne poškoduje posetev in zmanjša pridelkov. Pletev je koristna tudi zaradi tega, ker ostane zemlja rahlja. V rahli zemlji pa se korenine bolje razvijejo in vlaga se ohrani za sušno dobo. Zlasti je priporočljiva pletev na onih žitnih njivah, katerih zaradi dežja nismo mogli povleči z brano. V ječmenu in ovsu opazimo mnogo osata, ki ga moramo takoj odstraniti. Ob letošnjih vremenskih prilikah bo pletev še posebno važna.

Zelena krma. Kdor prehaja pri krmljenju živine polagoma od suhe k zeleni krmi, ne bo utrpel nobene škode. Zeleno krmljenje zahteva večje pozornosti, kakor suho. Krmimo le svežo, nemokro in nerosno zeleno krmo. Če jo spravljamo domov, je prav, da jo raztrosimo in razgrnemo v rahle, tanke, za ped visoke plasti. Na soncu, v kupu na tleh ali na vozu naj se zelena krma nikdar dalje časa ne nahaja. Košnja je po jutranji in pred večerno roso najprikladnejša. Ugreta in ovenela zelena krma je živini strupena. Volov ne krmimo zeleno, če derlajo, sicer pa jim pokladajmo starejšo deteljo, lucerno, grašice i. dr. Kakor goveji živini, pokladajmo tudi prašičem zelena krmila le surova. Mlada in odrastla goveja živina naj hodi na pašo, prav tako je paša koristna prašičem. Če nam manjka travnikov, spuščajmo živali pridno na primerno urejeno tekališče.

Celovski trg minulega tedna. Živinski trg: Voli (1 kg žive teže) 80—90, krave 90—1.10, krave za klanje 50—60, prašiči 1.55—1.75 S. — Pšenica (100 kg) 41—43, rž 30—32, ječmen 26—28, oves 28—30, ajda 25—27 S, grah (1 kg) 80—1.00, isto leča, fižol 40—60, krompir 16—18, sladko seno 7—8, kisló 4.50—5.00, slama 3.50—4.50, prekajena slanina 3.20 do 5.20, sirovo maslo 3.40—4.50, sirova slanina 2.60—2.80, svinjska mast 2.80—3.00, jajca 9—10, kokoši 2.00—3.00, kratka drva, trda 4—5, mehka 3—4 S za k. m.

Vabilo

na

redni občni zbor

HRANILNICE IN POSOJILNICE V BILČOVSU, registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v nedeljo dne 30. majnika 1937 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1936.
4. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število združnikov, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih združnikov.

K obilni udeležbi vabi vse združnike

Načelstvo.

ZANIMIVOSTI

Krojanje v Londonu.

Svečanosti minule srede so dogodek svetovnega slovesa. Dolge mesece so se vršile priprave, na milijon ljudstva iz Anglije in vseh delov sveta je došlo k slovesnostim, vse države sveta so poslale svoja zastopstva. Obred kronanja je star več stoletij, a ga Angleži čuvajo kot dragoceno svetinjo. Svečanosti so po tekle nekako tako:

Kraljevsko dvojico so sprejeli visoki angleški plemiči ob vhodu v westminstersko opatijo in jo ob bučanju orgel in petju psalmov spremljali v cerkev. V sprevedu so nosili zastave britanskega imperija. Na visokem odru sta bila pripravljena vzvišena sedeža za kralja in kraljico. Ob navzočnosti visoke duhovščine in posvetnih dostojanstvenikov je nadškof cantenburyjski zastavil vsem navzočim vprašanje, ali hočejo sprejeti kralja in mu služiti. Vprašanje je ponovil na vse štiri strani. Ko so ga priznali, se je kralj obrnil k nadškofu, ki je zaklical: Bog varuj kralja Jurija VI! Nadškof je nato zastavil kralju troje nadaljnih vprašanj, ali bo imperiju dober vladar, ali bo čuval pravico po zakonih in starem običaju in ali bo spoštoval cerkveno postavo. V zaprisego je kralj poljubil sveto pismo in svojo prisego podpisal. Kralja so nato odeli v starodavno kraljevsko oblačilo in mu izročili kraljevska znamenja, sedeč na stolu sv. Edvarda pa je sprejel od nadškofa kraljevsko krono. Zatrobile so fanfare, streli so javili, da je prvi del kronanja končan. Sledilo je kronanje kraljice, ki se je vršilo pred oltarjem. Nadškof je kraljico mazilil in ji izročil prstan, kraljevsko krono in žezlo. Na koncu je pristopila kraljevska dvojica k sv. obhajilu. Ob ogromni udeležbi ljudstva se je razvila izpred cerkve veličastna procesija.

O Baskih se danes veliko piše in govori. So najstarejši narod v Evropi. Ni se še posrečilo učenjakom, da bi dognali njihov izvor. Vsega naroda je okoli 1,200.000 oseb. Zemlja, koder prebivajo, je gorata, a rodovitna in romantična. Bavijo se s kmetijstvom in ribarstvom, so sila skromno in štedljivo ter žilavo ljudstvo. Nekaj posebnega so njihove šege in noše, plesi in narodne igre, katerih niso opustili do danes. Znanе so fantovske tekme v dviganju težkih kamnov in tesanju hlo-dov. Pesmi so mehke in otožne ter dajo slutiti, da je narod nekoč prebival kje ob Kavkazu ali Kaspiškem morju. Vere so Baski rimsko-katoliške, njihova vernost je ostala pristna in iskrena do današnjih dni. Baskiške vasi pa slovijo po svoji snažnosti in ličnosti, kot gospodarji so Baski solidni ter odklanjajo novodobne novotarije. Sila ponosni so na svojo domovino, njihovo geslo se glasi: Živimo in umiramo za svobodo svoje domovine. V svoji težnji za svobodo so se ob začetku meščanske vojne zvezali s socialisti, kateri so jim obljubljali popolno avtonomijo. Tudi general Franco ne bo mogel preko te njihove želje.

Cene živil v evropskih vele mestih Nek pariški dnevnik primerja živilske cene v posameznih vele mestih. Zbirka živil, obsegajoča 12 svežih jajc, 1 kg sladkorja, 1 kg govejega mesa, 1 kg kave in 1 kg testovine stane preračunano v naših šilingih: v Londonu 21.50, Parizu 15, Dunaju 16.50, Berlinu 20, v Budimpešti 14.50, v Milanu 14, Pragi 13.25, New-Yorku 22 in Kopenhagnu 23.50 S. Avstrija je torej razmerno poceni država.

Okameneli gozd se nahaja v Arizoni z Združenih državah. Na površini 60 kv. kilometrov stojijo in ležijo kamnita drevesa najraznovrstnejših vrst. V tem gozdu se nahaja človek kakor v pravljici deželi. Ozemlje je vlada proglasila za narodni park. Postanek edinstvenega gozda razlagajo učenjaki tako, da se je morala tod zemlja pred davnimi tisočletji pogrezniti in je gozdove zajela voda, nasičena z rudninskimi snovmi, ki so povzročile okamenenje.

Največja pojedina, katero pomni svet, je bila v marcu v Indiji. Najbogatejši mož sveta, nizam hajderabadski, je slavil 25letnico vladanja in povodom slavnosti povabil na gostijo nad milijon ljudi. Zaklali so 50.000 ovac in 10.000 volov. Svečanosti so se vršile seve na prostem, kjer je milijonska

množica teden dni pražila, jedla in se veselila knezovega slavlja. Praznovanje je doseglo višek s svečanim sprevedom, v katerem se je vozil nizam v zlati kočiji. Sledilo mu je tisoče krasno opremljenih slonov, ki so vozili knezovo bogastvo. Samo njegove dragulje cenijo na skupno vrednost 700 milijonov šilingov našega denarja.

Riba prebodla ladjino steno. V Indijskem morju živi riba, ki ima na podaljšku gobca zob, s katerim prebode tudi trdo tvarino. Pred kratkim je po poročilih angleških listov neka arabska džunka nalletela na tako ribo, ki je ladjo takoj napadla in s svojim ostrim zobom prebodla njeno leseno steno. Džunka se je začela potapljati, k sreči je priplul k njej drug čoln, na katerega se je rešilo moštvo.

Vojna med orli in štorkljami. V Anatoliji, pokrajini Male Azije, se vrši že dveletna vojna — v zraku. Pred dvema letoma je šest orlov napadlo gnezdo neke štorklje ter požrlo mladiče. Kmalu nato se je zbralo 200 štorkelj in je napadlo orle. V hoju je bilo 20 mrtvih in ranjenih. Štorklje so dobile pomoč in so orle prepodile z bojišča, a so pri tem utrpeli nove izgube. Orli se sedaj redno v gotovem času vračajo na bojišče in skušajo srečo s štorkljami. Doslej so bile njihove bitke še vedno nesrečne, a očividci trdijo, da se polagoma obraca na stran orlov, ki se bijejo vedno srđiteie. Če v kratkem ne bo premirja, bodo orli štorklje iztrebili.

Kanadska nšenica je nekaj posebnega. Cvetie navadne nšenice je onloieno s cvetnim prahom večletne trave agroniruma. Tako nastane nšenica z dolgoživimi koreninami in velikim klasiem. Njena posebnost je, da je ni treba seiaty vsako leto, marveč raste kot navadna trava iz svojih korenin. Njeno zrnje je sicer lažje in manjše od zrna prave nšenice, vendar imajo da bodo s časom vzgojili rastlino, ki bo izpodrinila navadno nšenico.

Diamantov v južni Afriki ne zmanjka. Nedavno so tam odkrili nova diamantna najdišča. Delnice podjetij, ki imajo dragocene poljane v posesti, so poskočile in imajo danes trikratno vrednost. Podjetniki pa se boje, da ne bi cena diamantov padla, in so zato polja zastražili ter le v neznatni meri dovoljujejo izkopavanje dragocenih kamnov. Kamni, ki jih izkopavajo, so izredno veliki in zato tudi primerno dragi.

Čudne orgle. Na svetovni razstavi v Parizu je videti tisočere zanimivosti, katere vse bi bilo težko opisati. Med zanimivejšimi so neke velike orgle, ki se nahajajo na obrežju reke Seine. Nane lahko igra vsak večer dama, ki jo določi žreb. Melodija teh orgel je nema in jo zamoreš samo videti. Tvorijo jo namreč mogočni svetlobni toni, ki jih še stopnjuje vodna gladina, na katerih se barve prelivajo v čudovitih harmonijah. Za čudne orgle se že sedaj zanimajo po vsem svetu in bo z njimi iznajditelj zaslužil lepe denarje.

Komu je podobna ženska? Na to kočljivo vprašanje odgovarjajo Angleži: Žena je podobna 1. knjigi, ki hoče biti zanimiva, 2. avtomobilu, ki rabi mnogo pogonskih sredstev, 3. vlaku, ki včasih skoči s tira, 4. dragim kamnom, ki jih je treba često čistiti, 5. ognju, ki se da prižgati in ugasiti, 6. kurjemu očesu, ki povzroča bolečine, katerim pa se privadimo.

Drugi Noe v Ameriki. Nekje ob obali Tihega morja živi možak, ki ga danes pozna vsa Amerika. Peča se z vražami in prorokovanjem. Za letos je napovedal radovednejšem vesoljni potop, katerega da je razbral iz zvezd. Odločil se je že, da bo zgradil ladjo, s katero se hoče rešiti on in kar mu je najdražje. Njegova ladja bo dograjena podobna velikanskemu zaboju, kako pa bo izgledala v notranjosti, od čudaka še nismo mogli izvedeti. Dolečenega dne se bo s svojim bogastvom ukrcal in končno pristal bržkone v — norišnici.

Potni listi v — nebesa. Med lahkovernimi zamorci v Afriki so se nedavno pojavili sleparji, ki so ubogo ljudstvo grdo peharili. Prodajali so zamorcem potne liste v nebesa. Listi so bili lepo izdelani in opremljeni tudi s slikami lastnikov, seve ni manjkalo raznih pečatov in podpisov. Neuko ljudstvo je sleparskim belokožcem nasedalo in za drag denar kupovalo liste. Končno je prišla sleparijam na sled policija, ki je brezvestneže polovila in jih vtaknila v temnice.

Nagrobni napis. Nek konjski mešetar si je ob smrti naročil lep spomenik z napisom Tu počiva N. N., mešetar in poštenjak. — Nekoč si ogleduje dotično pokopališče znan šaljivec in ob spomeniku vpraša grobarja Odkaj pri vas pokopavate dva mrliča v en grob?